

Orab

Door Regelmatige Activiteiten Bevrucht

een blad van de subfakulteit biologie van de vrije universiteit

FEB — MAART 1980 , nummer 32

DITMAAL BRENGEN WIJ o.a.:

redactioneel	3
interview lex dop	4
plaatje HH	8
PRIVAAT	9
milieubiologie alternatief	11
de J.O.O.P.	17
onze ketter nico v.d. W.	19
oh fietsendief !	21
dier van de maand:neushoorn	23
stelling: melk moet zeker	27
prof der 2e klasse	28
literatuuronderzoek	30
Gyrinus leeft weer	32
biologiewinkel	33
Drab in NRC	35
eeuwfeest biologie	36
de goudschildkever	38
ik weet het	40

---

redactie & medewerkers :

Henk van Alst	TAS
Wim Bax	7e jrs
John Beek	1e jrs
Karin van den Berg	4e jrs
Claar Donkers	8e jrs
Joop van Doorn	6e jrs
Ruud Emous	4e jrs
Rob Heeres	3e jrs
Wim Jansen	TAS
Linus van der Plas	STAF
Joop Vegter	STAF
Nico van der Wel	4e jrs
Hans Wesselman	TAS

redactieadres: Linus van der Plas
kamer H 119, tel. (548)5304

offset: F. Letanche

© 1980 drab

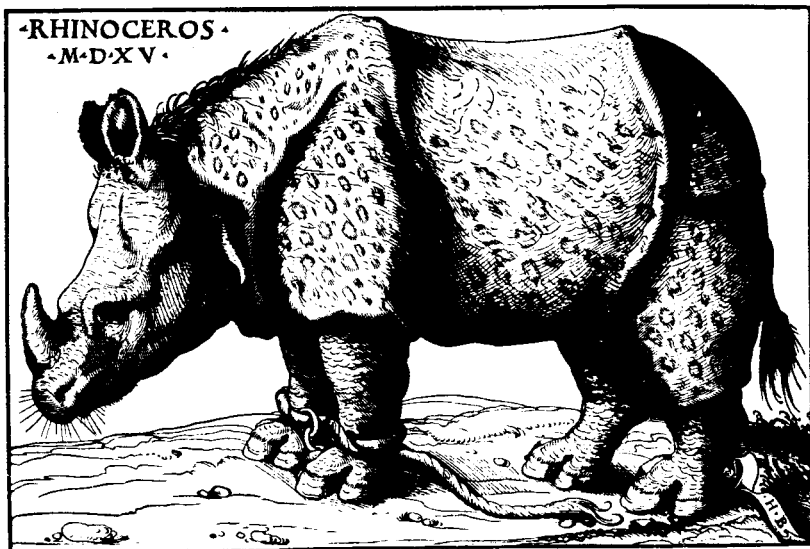

BIG RHINO FOR THE RHINO

door Kees Rookmaker

Eind vorig jaar is het Wereld Natuur Fonds begonnen met een internationale aktie voor het behoud van de neushoorns. Deze plotselinge aandacht is op het eerste gezicht nogal verwonderlijk want zeker zolang ik mij kan heugen staan de neushoorns op de lijst van bedreigde diersoorten. De situatie is echter de laatste paar jaar vrij plotseling verergerd zodat inderdaad het uitsterven van de twee Afrikaanse en de drie Aziatische soorten gevreesd moet worden als er niet direct verstrekkende stappen ondernomen worden. De neushoorn heeft net als alle andere grote dieren te lijden onder het verwoesten of onbewoonbaar maken van het oorspronkelijke habitat. Hij komt allang niet meer voor buiten enige reservaten of onbereikbare gebieden. Dit geldt met name voor de Aziatische soorten. Die dieren schijnen het echter op het moment minder te ontgelden dan hun Afrikaanse verwanten. Dit is voornamelijk te danken aan het feit dat de dieren in Azië al zo zeldzaam zijn dat strophen haast niet meer loont. Van de Indische neushoorn (nu te zien in Artis) zijn er nog een paar honderd in reservaten van Assam en Nepal; van de Sumatraanse soort leven nog zo'n 300 exemplaren verspreid over een tiental gebieden en van de Javaanse soort bestaan enkele tientallen dieren in het Ujung Kulon reservaat op de westpunt van Java. Ondanks de stroperij en de niet altijd adequate bescherming van de reservaten lijken deze soorten zich toch te kunnen handhaven. Ten minste, als de bestaande maatregelen niet verslappen en plaatselijk de situatie wordt verbeterd. In Afrika zag het er allemaal veel beter uit. De zwarte neushoorn is wijd verspreid over bijna het gehele kontinent, behalve het noorden en westen en kwam tot voor kort in grote aantallen voor. Dit is echter verleden tijd. In Kenya bijvoorbeeld waren in 1969 tussen de 15.000 en 20.000 van deze dieren. Een

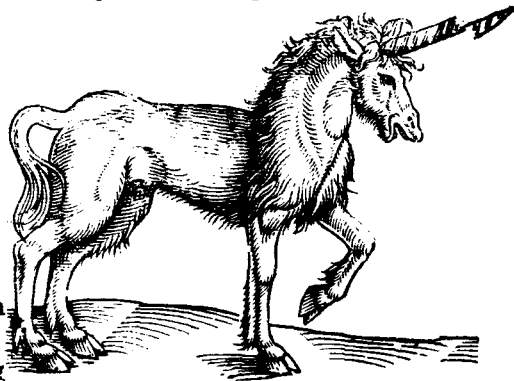
census in 1979 kon nog maar 1500 dieren vaststellen. Over de meeste andere landen zijn zulke preciese gegevens niet bekend, maar ik vermoed dat het beeld wel niet veel van dat in Kenya zal verschillen. De laatste soort ten slotte, de witte neushoorn, heeft een zuidelijke ondersoort die in het oosten van Zuid-Afrika goed beschermd wordt en in de paar kleine reservaten hoogstens leidt onder overbevolking. Er is ook een noordelijke witte neushoorn in Centraal Afrika, die door politieke onrust en loslopende soldaten vrijwel tot het nulpunt gedecimeerd is zonder dat er iets over de

preciese situatie bekend is.

De achtergrond van de zeldzaamheid en de achteruitgang van alle neushoorns is eigenlijk nog het treurigst. Ze worden vrijwel alleen gestroopt voor hun hoorn waarvoor in verschillende landen een zeer hoge prijs betaald wordt. Die waarde komt voort uit het geloof, vooral verspreid in het oosten en zuiden van Azië, dat de gemalen hoorn een effectief medicijn en aphrodisiacum is.

Het is onduidelijk ,waar,wanneer en waarom deze krachten voor het eerst aan de neushoorn toegeschreven werden. Tot ongeveer de 16^e eeuw kwam de neushoorn nog sporadisch voor in het zuiden van het chinese rijk.Eerst gebruikte men de huid om er pantsers en schilden van te maken.Later, toen de hoorns geïmporteerd moesten worden,werden die gebruikt om er bekers van te maken,die in staat zouden zijn de aanwezigheid van gif aan te tonen.Nog later,zeg maar de 14^e of 15 eeuw van onze jaartelling is men vooral de hoorn gaan zien als een potentieverhoger,als amulet,als hulp bij de bevalling en als universeel geneesmiddel.

Vanuit China is dit bijgeloof verspreid over een groot deel van Azië en plaatselijk natuurlijk aangepast aan de omstandigheden.

Dus van oudsher was er reden genoeg om de neushoornjacht lukratief te maken.De Aziatische neushoorns hebben daar in eerste instantie onder geleden.Nu is het de beurt van de Afrikaanse soorten,vooral ook omdat nu in het steeds rijker wordende Midden-Oosten rhinoceroshoorn,ondanks de gepeperde prijs gebruikt gaat worden voor handvaten van dolken en misschien ook andere amuletachtige ornamenten.Er zijn een paar cijfers bekend over de omvang van de handel.Tot 1976 was Hong Kong de belangrijkste markt voor de hoorn,toen al voornamelijk van Afrikaanse neushoorns.Daarna is vooral Yemen de handel gaan beheersen.Veel hoorns komen uit Oost-Afrika. Tussen 1972 en 1976 werden vandaar gemiddeld de hoorns van 1200 dieren geëxporteerd.Yemen importeerde in 1975-1977 liefst 15.153 kg hoorn(= 4300 dieren).Je kan je nauwelijks voorstellen dat daarvan alleen dolkeften gemaakt zijn.

Al met al is het duidelijk dat de noodkreet van het Wereld Natuur Fonds terecht is en dat er inderdaad heel wat geld en activiteiten nodig zullen zijn om de neushoorns niet tot een te laag niveau te laten decimeren. Natuurlijk is dit allemaal rommelen in de marge.Het zou veel beter zijn als we iedereen ervan zouden kunnen overtuigen dat neushoorn-hoorn niet méér kracht

heeft dan het veel goedkopere aspirientje. Daaraan zou ook gewerkt moeten worden met het besef dat misschien op langere termijn dit enig resultaat zal geven. Op korte termijn is eigenlijk alleen "gewapende" bescherming afdoende.

Tenslotte dien ik de slogan die ik als titel gebruikt heb, te verklaren voor degenen die niet zo thuis zijn in de Amerikaanse onderwereld. "Big Rhino" betekent (of betekende) daar "veel geld"; naar de oorsprong van dit gezegde kan je slechts raden.

Kees Rookmaker

